

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts:
tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2025. gada 31. martā

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jānis Neimanis un Jautrīte Briede,

kolēģijas sēdē izskatījusi [...] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 47/2025),

konstatēja:

1. No pieteikuma secināms, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Iepakojuma likuma 18.⁸ panta pirmās daļas 1. punktu, ciktāl tas neparedz depozīta iepakojuma pārdevējam pienākumu pieņemt no galalietotāja dzērienu depozīta iepakojumu ieslodzījuma vietā, (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 89., 91. pantam un 105. panta pirmajam teikumam.

2. Iepakojuma likuma 18.⁸ panta pirmās daļas 1. punkts noteic, ka depozīta iepakojuma pārdevējam ir pienākums pieņemt no galalietotāja visu veidu izlietoto dzērienu depozīta iepakojumu savā tirdzniecības vietā, tās teritorijā vai tirdzniecības vietas tuvumā, bet ne tālāk par 150 metriem no tirdzniecības vietas valstspilsētās, ja tirdzniecības zāles platība ir vienāda ar 300 kvadrātmetriem vai lielāka.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija vērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš sniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Pieteikumā ir apstrīdēta likuma normas atbilstība Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punkts noteic, ka persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā šo uzskatu pamatot.

6.1. Pieteikuma iesniedzējs kopš 2020. gada ieslodzījuma vietā izcieš brīvības atņemšanas sodu. Viņš ieslodzījuma vietas veikalā ir iegādājies dzērienus depozīta iepakojumā un izlietoto depozīta iepakojumu nodevis glabāšanā ieslodzījuma vietas administrācijai. Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka apstrīdētā norma liedz viņam ieslodzījuma vietas veikalā nodot depozīta iepakojumu un saņemt depozīta maksas atmaksu vairāku simtu *euro* apmērā, aizskarot viņa

tiesības uz īpašumu. Pret Pieteikuma iesniedzēju arī tiekot pieļauta diskriminācija, jo brīvībā esoša persona depozīta iepakojumu var nodot atpakaļ, kamēr ieslodzītais to nevar. Tādējādi apstrīdētā norma aizskarot Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 91. un 105. pantā ietvertās pamattiesības.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 91. un 105. pantam atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

6.2. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma aizskar arī viņam Satversmes 89. pantā ietvertās pamattiesības.

Satversmes 89. pants noteic, ka valsts atzīst un aizsargā cilvēka pamattiesības saskaņā ar Satversmi, likumiem un Latvijai saistošiem starptautiskajiem līgumiem. Ja tiek lūgts izvērtēt tiesību normas atbilstību šim Satversmes pantam, pieteikumā ir jāpamato, kādas papildu tiesības vai saistības, kas neietilpst Satversmes pamattiesību normu saturā, attiecībā uz konkrēto situāciju izriet no Satversmes 89. panta. Pieteikumā šāds pamatojums nav ietverts.

Līdz ar to pieteikums par apstrīdētās normas atbilstību Satversmes 89. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu pieteikumu var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

Iepakojuma likuma 18.⁸ panta pirmās daļas 1. punkts noteic kritērijus, kuriem izpildoties, depozīta iepakojuma pārdevējam ir pienākums pieņemt no galalietotāja depozīta iepakojumu savā tirdzniecības vietā. Nav tādu vispārējo tiesību aizsardzības līdzekļu, kurus Pieteikuma iesniedzējs būtu varējis izmantot savu pamattiesību aizsardzībai.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā noteiktajām prasībām.

8. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas otro teikumu gadījumā, ja personai nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības

aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Satversmes tiesas likumā noteiktais konstitucionālās sūdzības iesniegšanas termiņš ir konstitucionālās sūdzības saturu veidojošs noteikums, kura neievērošana liedz pieeju Satversmes tiesai. Tas kalpo tiesiskās stabilitātes nodrošināšanai. Tāpat termiņa noteikšana ir saistīta ar izpratni par konstitucionālo sūdzību kā līdzekli, kas primāri kalpo tieši konkrētās personas pamattiesību aizsardzībai. Paredzot šo termiņu, likumdevējs ir prezumējis, ka gadījumā, ja apstrīdētā norma personai rada pamattiesību aizskārumu, personai izmantos tai pieejamos tiesību aizsardzības līdzekļus. Jo ilgāk persona pacieš savu tiesību aizskārumu, jo mazāk tā ir ieinteresēta savu pamattiesību aizsargāšanā. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka minētais termiņš ir uzskatāms par samērīgu un pietiekami garu, lai persona varētu sagatavot un iesniegt konstitucionālo sūdzību (*sal. Satversmes tiesas 2021. gada 28. maija lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2020-52-01 16. un 16.1. punkts*).

Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka uz pieteikuma sagatavošanas brīdi, tas ir, 2025. gada 24. februāri ieslodzītajiem nav nodrošināta iespēja nodot depoziāta iepakojumu. Pieteikumam arī pievienots čeks par dzēriena depoziāta iepakojumā iegādi 2025. gada 28. februārī. Vienlaikus no pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem secināms, ka no apstrīdētās normas izrietošo pamattiesību aizskārumu Pieteikuma iesniedzējs sācis izjust vairāk nekā sešus mēnešus pirms pieteikuma iesniegšanas Satversmes tiesā. Proti, kopš 2022. gada 1. februāra, kad Latvijā tika uzsākta depoziāta sistēmas darbība, viņš ir vairākkārt vērsies dažādās institūcijās ar iesniegumiem par to, ka ieslodzījuma vietās netiek nodrošināta iespēja nodot izlietoto depoziāta iepakojumu. Pirmo reizi Pieteikuma iesniedzējs ar šādu iesniegumu vērsies Patērētāju tiesību aizsardzības centrā 2022. gada 9. oktobrī. Turklāt no pieteikumam pievienotā akta par vērtību pieņemšanu secināms, ka Pieteikuma iesniedzējs 322 depoziāta iepakojumus nodevis glabāšanā ieslodzījuma vietas administrācijai jau 2022. gada 5. septembrī. Tādēļ kolēģija secina, ka Pieteikuma iesniedzēja pamattiesību aizskāruma ir radies vairāk nekā sešus mēnešus pirms pieteikuma iesniegšanas Satversmes tiesā 2025. gada 4. martā. Tādējādi termiņš pieteikuma iesniegšanai Satversmes tiesai nav ievērots.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas otrā teikuma prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (ieteikums Nr. 47/2025).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina